

De zwakste schakel

Een ketting is zo sterk als de zwakste schakel. Dat is niet alleen een waarheid als een koe, maar ook een praktische levensles. Bijvoorbeeld uit het gezinsleven: een wandeling met het gezin gaat zo snel als het kind met de kortste benen kan lopen. En een voetbalteam is zo sterk als de minst geoefende speler. De vergelijking gaat op voor bijna alle vormen van samenwerking. Je zou zeggen: óók voor het samenleven in de christelijke gemeenschap, de kerk. Toch is niets minder waar.

In een beroemd geworden hoofdstuk uit de Bijbel vergelijkt Paulus de kerk met het menselijk lichaam. Dat is een prachtig beeld, juist omdat iedereen er zich zo makkelijk iets bij kan voorstellen. Veel boekjes voor kleine kinderen gaan over de verschillende delen van het lichaam. Het zijn sommige van de eerste woordjes die we ze leren: oor, oog, mond, handen, enzovoort. Wijs ze maar aan! Maar ook als je groter wordt, blijf je je erover verbazen. Zo veel verschillende (onder)delen die allemaal op een ingenieuze manier met elkaar samenwerken! Want daar is een lichaam nu juist op aangelegd, om samen één geheel te zijn.

Onmisbaar

Maar het bijzondere is dat Paulus over het lichaam van de kerk schrijft dat daarin juist de zwakke delen het meest noodzakelijk zijn. Het staat er zomaar, in dat grote hoofdstuk over al die verschillende gaven in dat ene lichaam: 'juist die delen van het lichaam die het zwakst lijken zijn het meest noodzakelijk' (1 Kor. 12:22; andere vertalingen schrijven: 'onmisbaar'). Dit ene zinnetje zet de hele vergelijking op scherp. Stel je even voor: je hebt een zere teen, of een zwakke rug. De vraag die dan natuurlijk meteen opkomt is: hoezo onmisbaar? Dit soort beperkingen kunnen we missen als kiespijn, we hebben ze liever niet. En als het even kan gaan we ervoor naar de apotheek of naar een specialist.

Nu geloof ik niet dat Paulus bedoelt dat we blij moeten zijn met ziekte of een handicap. Maar hij schrijft wel dat ze ons iets heel belangrijks leren over het soort gemeenschap dat de kerk is én over wat waardevol is in het leven.

Kwetsbaar

In de kerk van Delft organiseren we ieder halfjaar een middagdienst die helemaal in het teken staat van ons gebed voor de zieken. In een van die diensten las ik deze tekst van Paulus. We vroegen ons af: hoe werkt dit in onze gemeenschap? Wie zijn daarin *schijnbaar* de zwakke schakels? We dachten aan een aantal zieke gemeenteleden. Broers en zussen die de meesten van ons nooit zien, omdat ze verzorgd worden in een verpleeghuis of aan huis gebonden zijn. Eén zus bijvoorbeeld is verward en dement. Haar man overleed onlangs. In een verzorgingshuis wordt ze al jaren liefdevol verpleegd door professionals, familieleden en een klein aantal mensen uit de kerk die haar trouw bezoeken, ook al is zij die bezoeken meteen weer vergeten. We noemden ook de namen van drie kinderen die in de afgelopen jaren vlak voor of dagen na de geboorte zijn overleden.

Hoe is deze zus en hoe zijn die kindjes van waarde voor onze gemeenschap? Hoe zijn zij nu onmisbaar, noodzakelijk? In het geval van onze demente zus: de mogelijkheden voor contact met haar zijn en blijven beperkt. Ze leeft in een andere wereld, lijkt het. Anderen kunnen vanuit hun woning in een verzorgingshuis tenminste nog meeluisteren en meebidden, zij kan dat niet eens. En in het geval van de kinderen die ons zijn voorgedaan – de meesten van ons hebben niet eens de tijd gekregen om hen te leren kennen.

Genade

En toch. Zou het kunnen dat juist zij ons voorgaan en voorgingen in een leven uit genade? Genade is dat je verzorgd wordt, zelf niets inbrengt en helemaal afhankelijk bent van Gods zorg. Dat je helemaal niets presteert, maar leeft van de prestatie van de HEER. Dit heeft alles te maken met wat Paulus elders schrijft over dat God juist het zwakke uitkiest om verheerlijkt te worden (1 Kor. 1:27). Want dat geloven we óók. Het blijft niet altijd zo. Paulus schrijft ook over de opstanding van de doden: 'Wat in vergankelijke vorm wordt gezaaid, wordt in onvergankelijke vorm opgewekt, wat onaanzienlijk en zwak is wanneer het wordt gezaaid, wordt met schittering en kracht opgewekt.' (1 Kor. 15:42-43)

Het is een terugkerend thema in de brief van Paulus aan de Korintiërs en het heeft alles te maken met de kern van geloven en het hart van het lichaam van Christus: genade begint bij het kruis. Zie bijvoorbeeld het eerste hoofdstuk: God kiest uit wat bij mensen niet in aanzien is (1 Kor. 1:18-31); en 2 Korintiërs 12:9: '(...) kracht wordt zichtbaar in zwakheid. Dus laat ik mij veel liever voorstaan op mijn zwakheid, zodat de kracht van Christus in mij zichtbaar wordt.'

Kritiek

Schijn bedriegt. In de christelijke gemeenschap is de zwakste schakel diegene die leeft op eigen kracht. Dat is een geweldig statement in een wereld die draait om wat aan de buitenkant imponeert. En in een leven waarin je voortdurend wordt uitgedaagd om wat zwak is te negeren of uit te sluiten. Wie door het kruis van Christus is gered, moet anders leren kijken naar wat zwak en weinig imponerend is. Dat ene vers, 1 Korintiërs 12:22, is de kritiek van het kruis over een wereld of over een kerk waarin het draait om status. Wat blijkt? Het zijn juist de kleine kinderen, de zieken, de steeds zwakker wordende ouderen, de mensen met een beperking of handicap, die noodzakelijk zijn, om ook de rest eraan te herinneren wie ze zelf zijn en dat alleen liefde telt en werkt.

Cement

Daar komt nog iets bij. In de dienst waarin we onze zieken in gebed bij Jezus brachten, vertelde een van onze gemeenteleden over zijn eigen gezin. Een van zijn kinderen leeft met veel beperkingen en heeft voortdurend veel zorg nodig. Dat is niet alleen een herinnering aan de kern van de christelijke boodschap – genade – maar op een bepaalde manier ook samenbindend. In de zorg voor dat ene kind wordt het hele gezin ingeschakeld. Genade en zorg vormen samen het cement van de christelijke gemeenschap. Broers en zussen met een beperking zorgen voor samenhang. Ze vormen niet de rand van de gemeenschap, maar zijn het hart van de kerk.

Zo *is* het lichaam van de kerk een boodschap voor een wereld waarin het vaak gaat over blakende gezondheid, productiviteit, slimheid en assertiviteit: het echte leven draait om zorgzaamheid, verbondenheid en liefde. Daarom vormen de 'zwakste schakels' het hart van de gemeenschap van de kerk. Zij zijn en blijven onmisbaar, omdat ze ons herinneren aan de kern die ons allen levend houdt – genade. En zij zorgen ervoor dat het lichaam zijn samenhang niet verliest.

J. Roosenbrand, Delft.